

ROMÂNUL

ORGAN AL PARTIDULUI NAȚIONAL ȚĂRĂNESC DIN JUD. ARAD

1 DECEMBRIE

Hotărîtă de o sută de mii de țărani, reprezentând patru milioane de români din Banat, Crișana, Maramurăș și Transilvania, unirea din 1918 s'a făcut pentru vecie. A fost dorința neștirbită a unui popor, purtată 'n suflete dealungul veacurilor, a isvorit dintr'o voință transmisă din tată 'n fiu și a fost ratificată de toate popoarele lumii. Eroismul care a realizat-o n'a pierit, căci nici ctitorii și nici eroii ei n'au pierit încă. Trăiesc printre noi, alături de noi, și, hotărîți să transmită realizarea 'ntreagă, neștirbită, urmașilor, veghiază și mențin treaz spiritul de sacrificiu.

Astăzi mai mult ca oricând serbarea unirii dela 1 Decembrie 1918 trebuie să fie prilej de reculegere românească popas de refacere a orgoliului național. Serbarea Unirii trebuie să dea drept rezultată unanima hotărîre a tuturor românilor de a păzi, în aceste vremuri de amenințare, cu orice sacrificiu, fruntariile pământului românesc.

Dând la a parte tocmeala de bălcu asupra patriotismului, trezind la realitate pe aceia cari au pierdut busola orientării, chiar dacă ideologiile de potitică internă i-ar diviza, serbarea Unirii trebuie să găsească pe toți românii într'o singură tabără. Integritatea patriei noastre echivalează cu existența noastră ca popor. Aceia cari vor să rupă părți din trupul României, vor exterminarea acestui popor. Moartea noastră o vor dușmanii noștri, iar noi înșine nu ne putem fi dușmani.

Chemarea la unire a Regelui țării își are tălcul. Ea s'a rostit într'un timp în care unirea săvârșită la 1 Decembrie 1918 se serbează și 'n care unitatea noastră națională e amenințată. La a parte deci cu interesele personale, la o parte cu dușmănia față de frați, deslegați pe cei ce-au jurat să curme vieți de frați, căci, ca mâine piepturile tuturor fraților vor trebui să formeze

(Continuare în pagina II-a)

Marea întrunire anti-revizioniste din Arad

Zeci de mii de țărani răspund la apelul Partidului Național-Țărănesc. — Importanțele declarații de fruntașilor vieții noastre publice. — D. Ion Mihalache, Iuliu Maniu, Virgil Madgearu, etc. răspund discursului dela Milano

Partidul Național-Țărănesc obține — cu toate încercările de zădărniciere ale oficialității și ligii antirevizioniste — o dublă victorie: una națională și țărănească

Adunarea antirevizionistă dela 22 Noemvrie a. c. organizată de partidul național-țărănesc, în Arad, este privită, chiar de cei mai înverșunați dușmani ai partidului nostru, ca o dublă victorie, cu răsunset în toată țara și chiar peste hotare.

Mai întâi, adunarea a fost o victorie a țărănimii din județul Arad, care, de abia doi an reorganizată sub impulsul d-lui Ion Mihalacae însuși și condusă din ultimul timp de d. Iustin Marșieu — înconjurat de un stat major activ și hotărît — a ajuns la acea conștiință de sine admirabilă, care nu se lasă îndoita nici de criticile și intrigile celorlalte partide, nici de curentele personale ce ies din albia partidului.

Nădejdea de mâine este această țărănime cu o conștiință politică țărănească formată.

Ziua de 22 Noemvrie a. c. a fost pentru ea un examen foarte greu. Adunarea noastră era antirevizionistă. Argații ligii dlui Stelian Popescu au bătut tobele în sate că adunarea dela Arad s'a amânat. Totuși în ziua fixată câteva zeci de mii de cetățeni — câți am vrut noi să vină — defilau cu mâna ridicată înaintea șefilor, Ion Mihalache, Iuliu Maniu, Mihai Popovici, V. Madgearu, Iustin Marșieu, etc., cerând „dreptate.” Țărănimea a trecut cu succes examenul politic. Iar organizațiile din Bărzava și Buteni — primele formate — cu disciplina și cu hotărîrea lor au impus.

În al doilea rând, manifestația dela 22 Noemvrie a. c. a fost și o victorie necontestată a partidului N.-Ț. și a fruntașilor organizației de Arad. Este drept că adunarea a fost românească, antirevizionistă, dar este deosemena drept, că au venit numai naționali-țărăniști, la Arad. Și multe mii de naț. țăr. au populat cele 47 adunări antirevizioniste ținute în aceeași zi în județ, unde au vorbit peste 120 vorbitori trimiși de liga dlui Stelian Popescu.

Țărănimea, muncitorimea și intelectualii partidului nostru, călcău mândri în pas sărbătoresc; mândri de forța de care dispun, mândri de conducătorul din fruntea lor d. dr. Iustin Marșieu.

Pășia și președintele, mândru de statul său major, de colaboratorii săi: Mihai Cosma, prof. Teodorescu, prof. Ardeleanu, Nicolae Adam, Ion Ungureanu, Colonel Babescu, d.ii: Aug. Lazar, Aurel Lazăr, Drincu, Reicu Gregorovici, Buștea, Popescu-Băneș, Cordoș, Bârsan, Groza, Monția, Voștinariu, Luțai Bațioc, Moga Buina etc. Lascu, Popescu Fl., Păcurariu, Ianoa, David, Torneanu, Ionuș și încă mulți alții pe cari i-am pierdut din vedere, cari au defilat în fruntea organizației și sectoarelor respective. Este tot ce are mai bun și mai hotărât județul nostru. Sunt oameni fără nicio pată pe obrazul lor cari pășesc liniștiți în fața țărănimii și pe cari țărănimea îi urmează.

Merit deosebit au dnii Col. Babescu care a organizat defilarea: Frunzache care a organizat transportul pe C. F. R. Butariu care a organizat afișajul; fruntașii din Arad cari au stat în permanență mobilizați și tinerii cari au stat la dispoziție:

Muzicile țărănești în special cele din Buteni, Almaș, Rădești etc. au ridicat nimbul acelei zile de dublă victorie.

Trebuie să menționăm și participarea jud. Sibiu printr'o delegație de câteva sute, condusă de d. preș. Stoichiță; deasemenea jud. Timiș condus de d. Bocu și o delegație din Oradia în care remarcăm pe d. Popescu Ceica.

(Continuare în pagina III-a)

Iarăși Liga Antirevizionistă

Am fi dorit să ne înșelăm în convingerile și prevederile noastre, să ne vedem nevoiți a ne pune cenușa pe cap și să facem mărturisiri de oameni rățaciți în ceea ce privește aprecierile noastre din numărul trecut la adresa Ligii Antirevizioniste. Dar evenimentele, întâmplările și modul de a se comporta această ligă în prezenta adunării antirevizioniste organizată și ținută cu un răsuna-tor succes — în ciuda ligii — de partidul național-tărănesc, la 22 Nov. în Arad, confirmă fără posibilitatea desmintirii că liga și-a pierdut busola, bălăceștei n apele politice interne.

De conivență, cu oficialitatea liberală agenții ligii din județul Arad au răspândit zvonul, pe întreg întinsul județului, că adunarea antirevizionistă din 22 Nov. se amână pe ziua de 1 Dec. S'au bătut tobele în sate s'au trimis emisari cari să vorbească în numele președintelui organizației arădene a partidului național-tărănesc, d. Iustin Marșeu, s'au convocat adunări „antirevizioniste” în comunele frunțase din județ și s'au trimis în peste 47 centre importante peste 120 de conferențieri cari aveau sarcina să facă educație antirevizionistă țărănimii din județ. De ce? Pentru că d. Stelian Popescu crede că românii din Ardeal, în speță cei din județul Arad, sunt revizionisti, pentru că domnia sa nu admite ca partidul țărănilor să fie antirevizionist, să-și iubească glia, să do-rească mențineri la integrității teritoriului românesc.

Liga Antirevizionistă nu admite antirevizionism, nu admite patriotism decât numai sub patronajul ei, căci d. Stelian Popescu, deține patenta patriotismului.

Țărănimea din județul Arad, indignată și scârbită de mașinațiunile antipatriotice ale ligii, a răspuns însă cu demnitate încercărilor de derutare puse la cale și a venit cu zecile de mii la Arad. A ascultat aci mai nainte pe Iuliu Maniu apoi pe Ion Mihalache, pe aceia cari au colaborat la lărgirea hotarelor țării. N'a ascultat pe emisarii ligii, trimiși s'o țină, cu minciuna acasă.

Venită la Arad, această țărănime, care știe să se ridice peste nivelul patriotic al celor cari speculează sentimentele naționale, s'a convins din belșug de sinceritatea conducerii ligii. S'a convins că i s'a mințit, că a fost obiectul unei nerușinate încercări de derutare. S'a convins și a văzut cu ochii că liga a vrut s'o împiedice să vină.

Ce poartă 'n suflet țărănimea din Arad față de ligă după această nerușinată încercare, nu putem ști! Credem însă că disprețul este un sentiment dulce.

Cum adică? Se pronunță la Milano un discurs despre o pretinsă dreptate maghiară se 'ncurajaseră o agresiune asupra pământului românesc, iar conducătorii cei mai autorizați ai poporului, aceia cari și-au luat partea leului la făurirea acestei Români, cheamă, alarmați, poporul să ia atitudine în auzul și văzul întregii lumi și tu Ligă Antirevizionistă îți vâri coada intrigei, vrei să

zădărnicești, prin orice mijloace o manifestare demnă, hotărâtă și românească?! Ți-ar fi convenit poate ca Maniu și Mihalache să plece fără a fi avut în fața cui să rotească aele discursuri cari constituiesc adevărate epopei în viața de stat a României întregite?! Unde-ți este patriotismul Ligă Antirevizionistă? Ce vrei? Ce urmărești dacă nu-ți este scumpă integritatea teritorială a României, dacă împiedeci țărănimea să răspundă Duceului și Ungariei revizioniste?!

Ah! dacă ar fi fost d. Stelian Popescu în Arad, în ziua de 22 Nov., ar fi avut prilejul să se convingă despre țărănimea din acest județ, din Banat și Sibiu, pătrunsă de sentimente românești, cât este de dărză pentru apărarea patriotismului național, cât de mult crede în cei doi apostoli Maniu și Mihalache și cât este de inteligentă. Și s'ar fi convins dsa cât de zădărnice sunt încercările ligii dsale de a o ademni pentru altă politică decât cea național-tărănistă și românească.

Conferențierii din județ cari au vorbit celor rămași acasă, căci au mai rămas țărani și acasă, s'au putut convinge ce 'nseamnă numele lui Maniu și Mihalache în acest județ. Astfel auditorii din diferite centre n'ar fi izbucnit în urale furtunoase la auzul acestor nume. Dumnealor și-au dat seama că 'n acest județ nu va putea pătrunde peste numele lui Ion Mihalache și Iuliu Maniu un nume ca acela al dlui Stelian Popescu. Și au fost convinși conferențierii, aceia cari s'au deplasat în ziua de 22 Nov., ca și aceia cari dinainte convinși au refuzat să se deplaseze, că n'a fost operă românească să colaboreze la zădărnicierea întrunirii din Arad.

Ce este și ce trebuie să fie

liga? O văzurăm la treabă. Știm de acum ce este. Ce trebuie să fie? I s'a spus dlui S. Popescu: chiar din Arad, când s'a înscris, un grup de vre'o 35 intelectuali în ligă. S'a zis: **Faceți demersuri la Praga și Belgrad să se înființeze ligi antirevizioniste și acolo, ca adunând fonduri și formând un front comun să se contrabalanseze printr'o acțiune unitară la Roma, Paris și Londra acțiunea revizionistă a Ligii Revizioniste din Budapesta**”.

A făcut liga acest lucru? Nu! Ce-a făcut atunci? Se războește cu țara pe chestia paternității ideii antirevizioniste ca și când aceasta ar importa acum când la hotarele țării se aprind focurile, și a instituit — pe semne — un birou de licențe de patriotism pe cari le eliberează după minuțioase cercetări solicitanților. D. Iuliu Maniu și Ion Mihalache n'au făcut cererea cuvenită înainte de a convoca adunarea la Arad. N'au primit licența. Adunarea antirevizionistă dela 22 Nov. nu e valabilă. N'are sigilul dlui Stelian Popescu.

Ce ridicole persoane și ce ridicole proceduri! Și aceștia sunt patrioții cu exclusivitate”.

D. Iuliu Maniu în străinătate

În urma evenimentelor produse în politica externă d. Iuliu Maniu, a hotărât să întreprindă o călătorie în țările aliate. Dsa va lămurii opinia publică din Franța, Anglia și întreaga Europă asupra dreptății cauzei românești și va căuta să dovedească lumii că hotarele României, trase în urma dreptului de autodeterminare al popoarelor, sunt juste. Va arăta lumii că Români sunt hotărâți să apere cu orice sacrificii.

Către Țărănimea din jud. Arad

Frați Țărani,

V'am chemat pe ziua de 22 Noemvrie la Arad, ea, ascultând cuvântul conducătorilor partidului nostru, să luați atitudine față de aceia cari răvnesc pământ din pământul scumpei noastre patrii. Ați ascultat apelul nostru, și ați venit zeci de mii la Arad. Ați dovedit, și cetor ce v'au văzut și auzit, Europei și lumii întregi, care va afla de modul cum v'ați manifestat, că sunteți un popor de ordine, disciplinat, mândru, civilizată, cult și inteligent. Ați arătat, și întreaga lume va afla, că sunteți hotărâți, alături de noi, conducătorii voștri, să vă apărați fara cu orice sacrificii.

Conducătorii noștri d-ni Ion Mihalache și Iuliu Maniu au rămas încântați de felul cum ați manifestat și n'au găsit destule cuvinte de laudă la adresa voastră.

Organizația arădană a partidului național-tărănesc a dat dovadă că este o organizație serioasă. Ea și-a recucerit, prin vrednicia voastră local de frunte între organizațiile din țară

Mândri de voi, că sunteți frații noștri de sânge, noi vă mulțumim pentru cinstea ce ați făcut neamului nostru de țărani, organizației noastre și nouă conducătorilor voștri; vă mulțumim pentru frumoasa sărbătoare ce ne-ați prilejuit.

Mulțumim domnilor șefi de sectoare, domnilor președinți de organizații, comitetelor locale, corarilor și fanfarelor, cari și-au dat osteneala ca înfrunzirea noastră de afirmare națională să aibă strălucitul succes pe care l-a avut.

Să trăiți și cu Dumnezeu înainte!

Dreptate!

Biroul Organizației Național-Țărăniste din Arad

România în politica europeană

Importante declarații făcute de d. N. Titulescu

Ziarul „Paris Soir” publică în numărul său dela 21 Noemvrie cel dintâiu interview pe care d. Nicolae Titulescu l-a acordat după boala gravă de care a suferit.

— „România care are un interes vital de a fi în acelaș timp în cei mai buni termeni cu Germania și cu U. R. S. S., vede cu neliniște tensiunea actuală ce există între cele doua țări. Nu poate în acelaș timp să fie contra unui front din care ar face parte Franța, Rusia și Anglia, acesta din urmă bazând-se pe creditul american. Ar fi contra oricărei înțelepciuni politice. Mai mult: o sinucidere.

În timp de pace, spune d. Titulescu, nu fac nici un fel de discriminare între națiuni. Toate au dreptul de a li tratate pe picior de egalitate din punct de vedere al amicitiei românești. Mai mult, orice țară, câtă vreme garantează frontierele române și pe cele ale aliaților noștri, este de plin drept aliata României.

Însă în timp de război ar fi o nebunie să gândim că România va putea lupta vreodată în tabăra celor cari urmăresc extensiunea teritoriilor lor, prin mutilarea teritoriului nostru!

„Front general al tuturor națiunilor în timp de pace.

„Front mult mai restrâns al națiunilor având acelaș interes în timp de război, aceasta este formula mea” — încheie d. N. Titulescu.

Pelerinajul la mormintele lui Vasile Goldiș și Ștefan C. Pop

După defilarea de Duminecă, 22 Nov., când a avut loc în Arad impozanta adunare antirevizionistă a partidului național-tărănesc, dnii Ion Mihalache, Iuliu Maniu, Mihai Popovici, Ion Răducanu, Virgil Madgearu și ceilalți conducători ai partidului, au făcut un pelerinaj la mormintele foștilor tovarăși de luptă pentru cauzele naționale dusă în Ardealul robit. Au cercetat mormintele lui Vasile Goldiș, și Ștefan C. Pop, pe care au așezat jerbe de flori și au păstrat câteva momente de reculegere în amintirea marilor bărbați ai românismului, trecuți la cele eterne.

I DECEMBRIE

(Urmare din pagina 1-a)

zid la frontierele amenințate; la o parte negocierile cu foștii și viitorii dușmani ai țării noastre; coborâți-vă, Români, în sufletele voastre românești, smulgeți din ele ura față de frați, cultivați sentimentele curate ale neprecupețitei iubiri de Neam, Patrie, Tron și hotărâți să muriți cu noi pentru apărarea României, strigați împreună cu noi: Trăiască România, Trăiască Regele.

„Românul,”

apte mai este mult: Eu nu cred că Mussolini, ar fi în stare să ridice arma în contra țaranului român acrică a-păra fruntariile Daciei Romane.

Au fost și la noi oameni tari n'au gândit la fel ieri. Unde sunt azi oamenii noștri cari se lăudau că sunt mussoliniști sau hitleriști. Unde sunt cei cu cămași albastre cari credeau că Mussolini o să-i facă dictatori.

Noi ne-am câștigat unitatea noastră națională în războiul mondial și orice va veni peste noi, noi nu ne vom despărți. De aceea eu cred că față de Mussolini răspunsul nostru răsplat de aici este: Drepturile unei națiuni nu se discută ci se afirmă.

Din adunarea acesta să trimitem răspuns că nici odată nu ne vom lăsa desmembrați ci ne vom apăra cu sângele nostru.

Discursul d-lui Virgil Madgearu

Frați Români, când am început noi campania națională și antirevizionistă, s'au întregat mulți ce rost are această mișcare. S'a dovedit însă curând că și în această

impresurare partidul național-țărănesc a urmat pe linia impusă de instinctul național și s'a arătat că partidul național-țărănesc este singura organizație politică

ce știe să ia inițiative naționale (aplauze).

Ce ne-a determinat pe noi să începem această campanie de adunări naționale și antirevizioniste?

A vorbit într-o bună zi un

Acordul Mussolini-Hitler

Curând înainte de această manifestare se produsese însă acordul cunoscut între Mussolini și Hitler.

Ce urmărește acest acord? În primul rând acest acord urmărește să facă imposibilă orice acțiune din partea Societății Națiunilor, să slăbească Societatea Națiunilor, care a fost creată a doua zi după război, — pentru ca să facă cum spunea inițiatorul ei Wilson, lumea sigură pentru pace și democrație, căci Societatea Națiunilor era creată pentru a se asigura o egalitate de drepturi pentru toate popoarele pentru a asigura și în lumea internațională o ordine democratică și pentru ca prin ajutorul reciproc al statelor să se aducă pacea eternă, să se îndepărteze în orice caz spectrul războiului. Pentru noi, românii ca popor mijlociu, în granițele noastre noi, Societatea Națiunilor reprezintă o garanție de pace. Nu poate fi român adevărat care să vadă cu ochi buni, prin urmare, slăbirea Societății Națiunilor, pentru că dacă Societatea Națiunilor dispare din lume, își face loc din nou morala din vremea antichității că omul este lup pentru om. Aceasta înseamnă că popoarele mari pot face oricâte victime dintre popoarele mici; aceasta înseamnă să ajungem din nou la o completă incertitudine în ceea ce privește dezvoltarea na-

politician român, din nenorocire de origine ardelean, și a spus, că noi trebuie să ne schimbăm drumul politicii externe (Țăranii: „Jos cu Goga”) și să căutăm legături cu Roma și cu Berlinul.

țională în granițele fiecărui popor care și-a întemeiat un stat național. Prin urmare, cum putem noi să mergem cu Berlinul și cu Roma, care voiesc să nimicească forța de acțiune a Societății Națiunilor?

Dar prin acel acord Mussolini și Hitler, urmăreau să distrugă și sistemul de securitate internațională. Noi nu putem să admitem să lăsăm să se distrugă această instituție care garantează mai bine decât oricare alta frontierele statelor mici și mijlocii, prin colaborarea tuturor pentru a împiedeca războiul și a menține pacea.

Prin acel acord d-nii: Mussolini și Hitler mai urmăreau să despărță Mica Înțelegere de Franța. (Adunarea: Traiască Franța).

Dacă Mica Înțelegere este strâns legată de Franța, este tocmai pentru că Franța este de partea dreptății, pentru popoarele mici, este pentru că Franța totdeauna a susținut revendicările naționale ale popoarelor mici; este pentru că Franța la încheierea păcii generale a fost alături de aceste popoare mici și a dat sprijinul ei puternic ca să se facă adevărata dreptate pentru popoarele mici (aplauze).

Dacă Mica Înțelegere stă alături de Franța, este pentru că Franța, împreună cu Anglia sunt pavăza cea mai puternică a păcii.

În deosebi, atașamentul Micei Înțelegeri pentru Franța și Anglia se datorește acestei împrejurări că Franța și Anglia stau și azi ca reazim principal pentru pas-

O țintă a revizionistilor: distrugerea Micei Înțelegeri

Mica Înțelegere este însă cea mai puternică armă a Cehoslovaciei, Jugoslaviei și României împotriva tuturor țărilor revizioniste.

Au venit de curând, mărturie atât dela Roma, cât și dela Berlin care aveau să arate pentru cei mai puțini clar văzători dintre oamenii noștri politici opera de distrugere a Micei Înțelegeri pe care o urmărește atât Roma cât și Berlinul. Declarația lui Mussolini la Milano trebuie să o salutăm cu foarte mare entuziasm, pentru că a deschis în sfârșit ochii românilor asupra celor ce se urmărește dela Roma în ceea ce privește soarta popoarelor unite în Mica Înțelegere, pentru că pe de o parte Mussolini vorbește de: „dreptate Ungariei”, adică de revizuirea granițelor, iar pe de altă parte întinde o mână de prietenie Jugoslaviei, crezând că doar o convinge opinia publică Jugoslavă să meargă pe drumul rătăcirii al sfărămării Micii Înțelegeri.

Nu a trecut multă vreme și a apărut un articol în ziarul lui Hitler „Völkischer Beobachter”, articol semnat de doctrinarul de politică externă al partidului național-socialist german, Alfred Rosenberg și în acest articol d. Rosenberg, încearcă să ne convingă, că Germania nu este revizionistă. El spune că Germania dacă nu este revizionistă din principiu, dacă nu susține nebunia revizionistă, prin urmare acela dela Budapesta, totuși ea este pentru revizuirea dela caz la caz. D. Rosenberg scrie acest articol pentru ca să adoarmă conștiința trează a românilor în ceea ce privește revizuirea, pentru a spune la ureche: nu se vor revizui frontierele României, ci frontierele Cehoslovaciei și Jugoslaviei!

Prin urmare, Mussolini spune jugoslavilor: „Nu se vor revizui hotarele voastre”; d. Rosenberg spune românilor: „Nu se vor revizui hotarele României!”.

Să-l creadă d. Goga pe d. Rosenberg (aplauze), pentru că pentru d. Goga articolul d-lui Rosenberg este într'adevăr o scuză a actului de nesocotință, dacă nu de trădare națională, pe care l-a săvârșit d-sa, prin interviul cunoscut pe care l-a dat. Dar în ceea ce ne privește pe noi, noi înțelegem rostul acestor muzici deosebite: Muzica dela Roma și muzica dela Berlin sunt muzici pentru ademenirea opiniei publice din țările noastre, pentru că doar, doar se va sparge Mica Înțelegere. (Țăranii: Niciodată!).

Datoria noastră este să lămurim opinia publică românească, să nu se lase ademăniți aici de chemările de sirenenă dela Roma, nici de chemările de sirenenă dela Berlin, pentru a micșora forța de acțiune a Micei Înțelegeri.

Să jurăm credință Micei Înțelegeri

Trebuie să știm cu toții: și cel de aici și cel dela Belgrad, și cel dela Praga, că în

trarea mai departe a Societății Națiunilor.

În sfârșit, prin acordul dintre Mussolini și Hitler se mai urmărește să se distrugă Mica Înțelegere.

ziua în care Mica Înțelegere va apune, în ziua aceea toate poftele revizioniste vor fi deschise, și pentru ca să punem capăt tuturor acestor încercări, să jurăm cu toții credință Micei Înțelegeri. (Adunarea: Jurăm).

Să ne hotărîm să o întărim, și la pofta de revizuire a frontierelor să răspundem cu o singură armă, armata Micei Înțelegeri, pentru ca această armată să fie garanție pentru frontierele celor trei țări cari fac parte din Mica Înțelegere (aplauze).

Să răspundem așa dar atât Romei cât și Berlinului: Înțelegem foarte bine tendința de expansiune națională a fiecărui stat, dar această tendință de expansiune națională să se știe că trebuie să se oprească la granițele popoarelor care formează Mica Înțelegere, fiindcă aceste

Discursul d-lui Iuliu Maniu

Fraților, atunci când a grăit un glas, dureros pentru noi, dureros pentru că vine dela frate, că granițele României trebuiesc revizuite, atunci a trebuit, în primul rând să venim aici la d-stră la Arad, să spunem: NICIODATĂ! (Aplauze prelungite).

A trebuit să venim aici, fiindcă aici la Arad s'a petrecut marele proces între guvernul din Budapesta și între Consiliul Național Românesc.

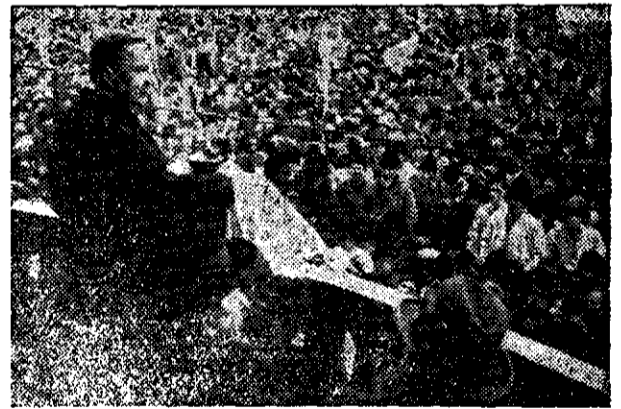
granițe sunt trasate cu sânge național, pentru că sunt granițe înălțate cărora se dezvoltă o civilizație care a fost întârziată, a unor popoare care s'au aflat sub călcăiul seniorilor feudali din statele care au socotit că pot subjugă populațiunile minoritare și pot să le împiedice să-și desvolte civilizația lor națională.

Răspunsul nostru hotărît este prin urmare: La granițele Micei Înțelegeri să se știe că nu poate să existe nici un drum în afară de drumul pe care armatele unor țări crotreptoare victorioase l-ar tăia așa după cum drumurile către hotarele noastre de astăzi au fost deschise de armatele noastre. Iar pentru că d. Mussolini crede că în această vreme ramura de măslin a păcii se găsește într'o pădure de milioane de baionete, dacă este vorba să găsim ramuri de măslini într'o pădure de baionete, nu există numai pădurea de baionete italiene, ci mai sunt păduri de baionete și în alte țări pentru a păstra ramura de măslin a păcii (aplauze prelungite și ovațiuni).

În 1918 s'a declarat în Budapesta, prin d. Alexandru Vaida Voevod, dreptul românilor de a hotărî asupra soartei lor.

A fost o declarație teoretică.

Aici în Arad a venit ministrul Ungariei, față de care, Consiliul Național Românesc, — în fața unui ministru care avea puterea în mână, — a spus că din ziua aceea Ardealul și părțile românești din Ungaria se rup pe veci și definitiv de Ungaria.

D IULIU MANIU în fața microfonului rostindu-și cuvântarea

ria, și s'a hotărît să se alăture, prin congresul convocat la Alba-Iulia, definitiv la România Mare.

Ceiace s'a spus în teorie departe de aici, la Budapesta, aici la Arad s'a pus în practică.

De ce s'a pus aici în Arad în practică acest principiu?

Pentru că aici în Arad a fost un mănunchiu de tineri naționaliști în frunte cu Ștefan Pop, un mănunchiu de tineri însuflețiți în frunte cu Iustin Marșieu, care au avut mintea luminată, sufletul hotărît, să ia în mână conducerea poporului românesc din Ardeal, Banat și părțile ungurene și pentru că aici, în jurul Aradului ați fost d-voastră și părinții d-voastră cei mai vajnici, care s'au adunat în jurul intelectualilor români, să facă faptă din vorbă, și să pună stindardul românesc pe stăpânirea acestor ținuturi.

De aceea fraților am venit în Arad, ca în mijlocul d-voastră să ne arătăm voin-

ta neștrămutată că ceiace am hotărît și am pus în practică aici în Arad acum 18 ani, nu vom lăsa niciodată să fie desființat (aplauze).

Atunci când Ungaria sprijinită de alte state, care nu înțeleg lucrurile și nici nu vor să le înțeleagă, vrea să rectifice granițele noastre, atunci trebuie să ne gândim: întâiu, ce să facem față de ei și al doilea: ce să facem aici, acum ea să ne putem apăra granițele noastre.

Ce trebuie să știe Ungaria

În ceea ce privește Ungaria și celelalte state, care s'ar să ajute pe Unguri, noi să le aducem aminte, că noi Unirea pe veci cu România, n'am făcut-o prin tratate, ci prin voință, prin hotărîrea și prin puterea noastră. Noi, în baza dreptului de autodeterminațiune, drept pe care l'au reclamat totdeauna românii începând din veacul al 18-lea, și în special adunarea națională din Blaj de pe

câmpia Libertății, pe baza acestui drept, recunoscut în urmă și de către președintele Wilson, am hotărât la Alba-Iulia să ne croim noi hotarele. Ne-am alipit la România Mare, nu prin puterea forței armate, ci prin voința sfântă, mare și nebănuită a poporului românesc (aplauze).

Că lucrul acesta este adevărat, ne-o dovedesc două împrejurări hotărâtoare.

Încă înainte de a se fi făcut tratatul de pace, în care să se fi ratificat unirea Ardealului, Banatului și părților ungurene cu România, am predat Regelui Ferdinand în mână hotărârea dela Alba-Iulia. Majestatea Sa a primit-o solemn și cine a fost de față la aceia mare solemnitate? Au fost reprezentanții tuturor statelor cu care am dus războiul împreună, arătând prin aceasta că indiferent de ceia ce se va întâmpla la conferința de pace, ei ratifică unirea Ardealului, Banatului și Părilor Ungurene cu România, în numele dreptului sfânt de autodeterminare a poporului românesc, drept care nu se poate apela (aplauze).

Tot înainte de tratatul de pace și înainte de ratificarea lui am inaugurat în Cluj universitatea românească a Daciei superioare. Universitatea prefăcută în universitate Românească de către consiliul dirigent. La această mărtașă sărbătoare, — vă arăt această pentru a dovedi ceia ce vă spun, — am rugat pe Majestatea Sa Regele Ferdinand să ia parte și i-am invitat și pe reprezentanții Statelor străine care se găseau în București să vină la Cluj să asiste la această inaugurare și manifestare a sufletului românesc, și aceștia au luat parte, pentru a dovedi că Ardealul și Banatul s'au liberat de sub jugul maghiar, s'au alăturat României în virtutea suveranității neamului românesc, care și-a impus voința sa.

Este adevărat că armata fraților noștri din vechiul regat și-a înscris în Istoria Neamului Românesc nemuritor numele și conducătorii, pentru că într'adevăr prin vitejia lor neîntrecută, prin jertfele lor, prin sutele de mii de morți lăsați pe câmpul de luptă, au făcut să răsară soarele luminii și soarele dreptății peste toată Europa, dar nu este mai puțin adevărat că după ce Ardealul s'a declarat rupt de Ungaria, și s'a alăturat României Mari, ne-am înființat noi legiunile și gărzile noastre și cu acestea am înființat puterea românească pe aceste plaiuri, pentru că ungurii și-au pierdut capul și puterea în momentul când s'a prăbușit puterea Germaniei și a Austriei. Aceste regimente românești din Ardeal și Banat, înfrățindu-se cu armata României libere a vechiului Regat, sub comanda unită și supremă a marelui și nemuritorului Regele Ferdinand, au mers până la Budapesta și acolo am înfipt stindardul Românesc ca să arătăm virtutea neamului Românesc și victoria dreptății neamului nostru.

Apoi, fraților, așa fiind, putem noi admite că prin discursuri și prin tratate și prin pertractări să ni se ciungărească hotarele țării noastre! (Țăranii: Niciodată).

Mai este apel în lume contra vitejiei și sacrificiilor fără seamăn ale neamului ro-

mănesc, atunci când este vorba de hotarele sale? Desigur că nu.

Atunci când Ungaria cere revizuirea hotarelor noastre, ea trebuie să știe că în 1918 nu s'a întâmplat un joc orb al soartei, ei s'a făcut dreptate și a ajuns la lumină puterea neînvingă a neamului românesc, care va fi întotdeauna neînvingă atunci când este vorba să-și apere hotarele sale.

Fraților, Ungaria cere să se revizuiască hotarele. Pe ce bază? Pe baza dreptului istoric, spun ei.

Dar toată lumea știe și domnul Mussolini trebuie să știe, că aici noi suntem în Dacia superioară, ale cărei hotare nici nu le-am putut ajunge încă; căci doară Dacia superioară s'a întins cu mult mai departe spre Apus, decât hotarul nostru de astăzi și în 1916, când România a intrat în război alături de aliați i s'a făgăduit că i se va da tot teritoriul Daciei Superioare. Și cu toate că a fost dreptul nostru istoric și dreptatea noastră, totuși tratatul de pace nu ne-a dat tot teritoriul la care aveam dreptul.

Nu poate fi vorba să ni se ia ceea ce prin voința noastră am înfăptuit, ceea ce este românesc și în baza dreptului istoric și în baza puterii faptice.

Dar, fraților, să nu uite Ungaria că dacă pe baza dreptului istoric n'are nici un drept, apoi pe baza puterii și mai puțin are. Trebuie să știți că Ungaria a stăpânit aceste ținuturi care sunt românești nu în urma pute-

Ce înseamnă „ordinea maghiară“

Ungurii cer ajutorul altor state și ce spun ei? Ca statele celelalte să vină să ajute Ungaria să pună mâna pe Ardealul și Banatul nostru, afirmând că ei vor să facă aici ordine și liniște.

Apoi fraților, 8 milioane de unguri, spun ei că liniștesc Europa și Europa nu poate trăi din cauza neliniștii pe care o fac acești 8 milioane de unguri. Apoi dacă se face revizuirea și vor fi numai 50 milioane din Mica Antantă nemulțumiți, aceștia nu vor face cel puțin tot atâta neliniște, cum au făcut-o în trecut, cum pot face cele 8 milioane ungurești? Desigur că Europa ar alege pe cele 50 milioane care au dreptatea de partea lor, decât pe cei 8 milioane, care n'au dreptate.

Dați-mi voie să arăt întregii lumi ce înseamnă liniștea pe care ar face-o ungurii, aici pe teritoriul nostru.

Noi am preluat puterea, Consiliul dirigent în Ardeal și Banat după o mie de ani de asuprire.

Ar fi fost natural ca să înfiorească în sufletul nostru roadele urii, pe care au sădit-o în noi o mie de ani. Ar fi fost firesc ca poporul român să se răzbuie împotriva acelor cari o mie de ani i-a dus în jug i-a dus la închisori și la spânzurați. Or, ce s'a întâmplat? Niciun singur ungur nu a fost omorât de români. Consiliul dirigent și toți aceia cari au luat în mână stăpânirea în aceste părți ne-am făcut o mândrie și ne-am pus ca țintă ca acest proces istoric între aceste două popoare, aici în Ardeal și în Banat, să se termine fără sânge și fără război. Și așa s'a întâmplat, fiindcă am

rii și vitejiei sale, ci în urma faptului că a fost ajutat de Austria și baionetele a 52 milioane oameni supuși: ele au fost acelea care au făcut posibil că Ungaria să țină stăpânire și peste aceste plaiuri Românești. Dovadă este că îndată ce puterea germană a fost înfrântă, iar Austria desființată, Ungaria n'a mai putut ține piept voinței neamului românesc.

Dreptate istorică nu există pentru ei; pământul acesta este românesc; iar în ce privește puterea, nu a fost a lor, ci cu împrumut dela alții.

Apoi fraților, închipuiți-vă că Ungaria ar veni să înceapă o luptă cu noi pentru hotare. Ar cuteza ei să facă acest lucru, opt milioane, față de 19 milioane de oameni? Și aceasta nemaisocotind că ei sunt oameni cum sânt, iar noi suntem români, viță din Traian cel Mare și puternic, care a stăpânit odată toată lumea. (Țăranii: „să poftescă dacă le dă mâna“).

Apoi, cum ziceți d-voastră: Să poftescă să vină domniilor să încerce, să dăm din hotarele noastre!

De aceia, fiindcă ei știu, că n'au nici putere, de aceia umblă cu pălăria în mână când pe la nemți, când pe la italieni, când pe la englezi și în altă parte, ca să capete ajutor, pentru că ei nu sunt în stare să stăpânească aceste hotare, ci le trebuie ajutorul altora.

Ori noi, românii stăpânim hotarele cu puterea noastră și avem toată puterea să ne apărăm hotarele față de Unguri, dacă ei ne-ar ataca.

voit să arătăm lumii întregi că poporul românesc este civilizizat, că nu vrea să se răzbuie pe cei de astăzi, pentru păcatele din trecut.

Or, ce s'a întâmplat? Știți că în prima epocă a anului 1919 s'a făcut linia demarcațională și d-voastră a-ți căzut în afară de această linie și numai aici în județul Arad 486 români au fost uciși de unguri. Vă aduceți aminte de suferințele familiei Ciordas, familiei Bolcaș din Bihor, Popescu, Hotăran și alții cari au fost înmormântați de vii de către ungurii, cari au rămas stăpâni pe aceste ținuturi?

Și a trebuit noi cei din Ardeal, împreună cu armata română din vechiul Regat, sub porunca Regelui Ferdinand, să începem lupta, pentru a rupe linia demarcațională, ca ugurii să nu mai omoare pe românii cari au rămas peste linia demarcațională.

Iată, care este deosebirea între liniștea pe care o facem noi românii și liniștea pe care o fac ungurii.

De aceea fraților să știe toată lumea că în aceste părți ale lumii, elementul civilizator și uman, care știe ține creștinește dreptatea, pacea și liniștea, este poporul român.

Dar să vă arăt o pildă de ce înseamnă domnie ungurească.

Noi am avut în stăpânire până la Vasaros Kemeny. Am făcut dreptate tuturor țăranilor. Am făcut reforma agrară și am dat țăranilor și unguri și români până dincolo de comuna Bichis. Am luat din pământul grofilor și l-am dat românilor și ungu-

rilor. Conteie Wenkhay a avut 40 mii de jugăre în apropierea d-voastră, un altul 70 mii jugăre, iar noi le-am lăsat cât trebuia să le lăsam după lege, iar restul l'am împărțit între țărani. S'a întâmplat că tratatul de pace a luat partea cea dela noi, care a revenit ungurilor. Ce au făcut ei? În primul rând au luat din mâna țăranilor unguri pământurile date de noi și astăzi toți conții și prinții aceștia, Esterhazy și Karoly și ceilalți au zeci de mii de jugăre de pământ în stăpânire. Aceștia nu vor dreptate pentru țărani, nici pentru țărani români, nici pentru țărani unguri, ci vor să mențină domnia grofilor, care le este mai scumpă decât orice.

Ce vor statele celelalte la care umblă ungurii cu pălăria în mână? Vor ca aici să

Pentru democrație, împotriva dictaturii

Dacă noi suntem hotărâți să spunem lumii întregi că nu admitem niciun fel de revizuire, atunci trebuie să vedem ce să facem aici în țară ca într'adevăr să ne putem apăra hotarele?

Noi am făcut unirea cu vechiul regat în Alba-Iulia pe baza hotărârilor aduse acolo. Am făcut unirea pe veci și fără condițiuni. Dar la Alba-Iulia s'a hotărât cum trebuie se fie condusă țara românească ca să poată fi mulțumit poporul, și Statul să fie puternic.

Hotărârile noastre în această privință le-am predat, M. S. Regelui Ferdinand și s'au pus în lege aceste hotărâri.

Ce trebuie să facem? Să cerem ca hotărârile dela Alba-Iulia să fie respectate. Noi avem jurat la Alba-Iulia să fim în veci uniți cu vechiul regat. Ne ținem și ne vom ține de acest jurământ.

Am jurat că ne vom apăra hotarele. Ne vom ține de jurământ chiar cu prețul vieții noastre.

Am jurat la Alba-Iulia, că vom susține drepturile neamului și poporului românesc. Care sunt drepturile acestea? Drepturile ca stăpână pe țară să fie însăși națiunea română, însuși poporul român. De aceia am cerut ca în țara românească să fie stăpânirea democrației.

Cerem ca în orice împrejurare democrația să fie respectată.

Am hotărât ca să trăim într'un stat monarhie constituțional. Ne ținem de această hotărâre și nu admitem ca în această țară să se introducă o dictatură și nu admitem cu niciun preț ca drepturile poporului să fie călcate, fie prin dictatura domnilor, fie prin dictatura bolșevismului.

Noi vrem un regim democrație constituțional.

Dar am mai hotărât la Alba-Iulia ca țara aceasta care a gemut sub stăpânirea streină să fie o țară într'adevăr românească, adică poporul românesc să fie stăpân pe această țară.

Ce înseamnă aceasta, înseamnă că poporul românesc, sute de ani exploatat și sărăcit de alte neamuri, în fine vrea să-și facă dreptate ca din bunătățile Statului acesta în primul rând românii să se bucure.

Am hotărât ca să ducem o politică națională, să dăm

stăpânească domnia acelor care au omorât oameni și care au luat înapoi pământurile din mâna țăranilor? Dar ce vor țărani, ce vrea mulțimea română? Vrea să ajungă din nou în stăpânirea grofilor? (Țăranii: Niciodată).

Apoi fraților, nu numai ca mândrie națională, nu numai ca dreptate națională, ci și interesul cel mai evident al păcii în aceste părți ale lumii și ca apărare a vieții și a averii noastre față de lăcomia grofilor din Ungaria, cere să strigăm lumii întregi că în niciun caz, cu niciun preț nu ne putem învoi ca în aceste părți măcar o brazdă să treacă la stăutul unguresc. Noi știm cum s'au purtat cu noi și știm cum se vor purta cu noi, dacă am ajunge din nou în stăpânirea ungurească.

drepturi poporului și limba și dreptul românesc să fie în fruntea tuturor în această țară.

Cerem și astăzi acelaș lucru. Dar am mai făcut altceva la Alba-Iulia. Am hotărât ca în țara aceasta să se introducă reforme mari sociale și economice, ca într'adevăr poporul să poată trăi conform drepturilor noi, cu înstituiții noi și cu rânduielă nouă. Cerem să se facă reforme mari economice și sociale, pentru ca neamul românesc cu aceste noi înstituiții să poată prospera, să fie alături de neamurile din alte țări.

Am mai cerut ca țara aceasta să fie țară creștinească. Am cerut și cerem și astăzi ca morala creștinească să domnească în această țară, și în viața de Stat și în viața socială și în viața publică.

Am mai hotărât la Alba-Iulia, indiferent de tratatul de pace, ca noi să facem dreptate popoarelor care trăiesc între noi, ca să nu persecutăm pe nimeni, pentru că făcând dreptate lor, și lumea să ne facă dreptate nouă. Și fiindcă noi am făcut dreptate și vrem să le facem, cerem ca și lumea să ne facă nouă dreptate, recunoscând vitejia, hărnicia, cinstea, puterea și țaria neamului românesc (aplauze).

Dar fraților, ca și în 1918, aici la Arad, trebuie să luăm măsuri practice.

Ce trebuie făcut

Iată fraților ce cred eu că trebuie făcut.

Mai înainte de toate și imediat să rugăm pe Majestatea Sa să înfăture dela guvernul partidul liberal (urale).

Mai rugăm pe Majestatea Sa să aducă la guvern pe scumpul președinte, pe d. Ion Mihalache (apl.) care este sânge din sângele țăranului român, care prin înaintașii lui, ca și noi a suferit până în măduva oaselor și a simțit suferințele acestui neam și care cu capul său luminat știe ce îi trebuie poporului, știe ce îi trebuie țării și cum trebuie arătate hotarele, căci are cea mai mare distincție militară pe piept (apl.).

Dar fraților, trebuie să cerem ca țara să fie înarmată imediat, ca armata țării să fie într'adevăr prevăzută cu

națională au putut să-și creieze țara lor cea mare și liberă.

De aceea, Mussolini este bine să-și răsfoiască paginile istoriei patriei sale înainte de a vorbi despre noi.

Noi am fost totdeauna un

Românii au scăpat Ungaria de bolșevism

Eu vă întreb: oare ce ar fi astăzi Europa dacă nu mai mult decât în 1919 România nu s'ar fi purtat așa după cum s'a purtat? În 1919 pericolul bolșevismului era extraordinar de mare. Care națiune s'a ridicat împotriva bolșevismului pentru prima dată? Națiunea română. Cine a dus război împotriva bolșevicilor dela Budapesta? (Țăranii: Noi). Cine a trecut Tisa și a ocupat Budapesta? (Țăranii: Noi). Cine a restabilit ordinea de dreptate și de civilizație în Ungaria, altul decât noi românii?

Oare poparele celelalte nu sunt datoare cu recunoștință României? Vă întreb: ce ar fi fost dacă în 1919 în Ungaria s'ar fi instituit definitiv statul bolșevic sub Bela Kun, pe care ungurii îl scosese din temniță numai pentru ca să turbure apele limpezi ale Europei?

Vă întreb: ce ar fi fost de toată mișcarea lui Mussolini în 1919 și 1920, dacă bolșevicii din Italia și steagurile roșii care se ridicau pe toate uzinele, — împotriva cărora a reacționat Mussolini, — ce ar fi fost dacă bolșevicii din Italia ar fi avut un sprijin puternic într'un stat vecin cum ar fi fost statul ungar bolșevic? Vă întreb: ce s'ar fi întâmplat cu cultura și civilizația Europei dacă acest stat bolșevic s'ar fi fundat și dacă în acel moment tot cu ideologia lui ar fi succes bolșevismului să se instaleze în Bavaria și în Austria? Oare n'ar fi fost compromisă toată civilizația.

Și atunci, un singur popor s'a ridicat și acel popor a fost poporul român. Poporul român și-a dus armata și a distrus armatele bolșevice ale lui Bela Kun. Armata noastră a ocupat Budapesta și sub drapelul românesc și sub ordinea română a putut să se instaleze Horthy la Budapesta, după ce noi am distrus puterea bolșevicilor de acolo.

Vedeți că acestea sunt lucrurile la care ar trebui să se gândească statele din Europa și tot atât de bine să se gândească și Mussolini. Atunci când într'un mod ușuratic încearcă să se arunce o sentință neserioasă asupra statelor care au stat stâncă de granit puternică, apărând civilizația Europei, apărând civilizația creștinească, apărând ordinea socială din acele țări și prin ea ordinea întregii, noi spunem: NICIODATĂ NU VĂ ÎNTRU-ȚI O BRAZĂ ÎN FRONȚA CIVILIZAȚIILOR EUROPEI ȘI ALE URALULOR.

popor de ordine, am fost totdeauna pătrunși în sufletul nostru de iubire de neam, de ideea dreptății și de ideea dreptății divine. Noi am apărut aici în orientul Europei civilizația latină și civilizația Europei.

Noi n'avem nimic cu Rusia. Noi suntem bucurosi că trăim în pace cu ea și ne pare bine că Rusia ne recunoaște frontierele noastre. Noi nu suntem dușmanii Rusiei, dar suntem dușmanii bolșevismului. Ei pot face în Rusia orice voiesc ei, dar în țara noastră nu este permis să pătrundă bolșevismul. În țara noastră trebuie să ne apărăm drepturile.

De aceea fraților, am dat dovadă în trecut, dăm dovadă astăzi de ordine, dăm dovadă de putere de stat, dăm dovadă de simțul nostru înăscut de organizare a aparatului de stat și atunci cerem recunoștință din partea popoarelor, care la adăpostul nostru își permit luxul de a se înălța pe cele mai înalte trepte ale culturii și civilizației.

Noi tot poporul românesc suntem un gând și un cuget. Noi ne apărăm sărăcia, nevoile și neamul. Noi voim ca această țară să fie o pildă de civilizație, de ordine și de cultură.

Cu toate acestea, fraților noi astăzi când ne apărăm frontierele și ne oțelim sufletește cerem un lucru: cerem ca aceste frontiere să nu mai rămână deschise spre Ungaria și să fie apărate de o linie de fortificație, pentru ca pe vecii vecilor să le treacă pofta să se mai gândească la ideea revizionistă. (Aplauze). Și pentru că Ungurii fac atâta gălăgie astăzi pe chestiunea aceasta, — câteodată poate chiar e bine să imităm și ideile adversarilor noștri, — în marele război după ce a intrat România în 1916 și după ce a venit defectiunea rusă, știm ce s'a întâmplat.

A venit pacea dela București, prin care tăiau din trupul vechiului regat, din țara curat românească fășii pentru ca să le adauge Ungariei. Dar au mai făcut încă un lucru: au cerut să facă o frontieră culturală, spunând că pe o distanță de 50 kilometri dela frontieră să nu aibă dreptul să mai stea pe pământul acela decât numai ungurii, iar românii și naționalitățile celelalte să fie mutate mai spre interiorul țării. (Țăranii: Li mutăm noi pe ei.)

Fraților, partidul național-țărănesc este un partid decorat și partid al dreptății și al legalității. Dar poate că într-o zi, când și se așteaptă însăși existența statului, poate că va trebui să revizuim și noi programul nostru și să împrumu-

tăm ceva din acea idee dela 1918 a ungurilor, cu „frontierele culturale”, pentru ca să scăpăm odată pentru totdeauna de pericolul de a se mai pune chestiunea revizionismului sau a plebiscitului la hotarele țării. (Aplauze, urale).

Partidul național-țărănesc câtă vreme are în fruntea sa pe iubitul președinte Ion Mihalache, pe pieptul căruia strălucește cea mai înaltă decorație de război, este Cavalier al Ordinului Mihai Viteazul (aplauze), și până avem în fruntea noastră pe idolul românismului, pe Iuliu Maniu (aplauze), până a-

Discursul d-lui Gen. Comănescu

Iubiți ascultători, iau cuvântul pentru a preamări amintirea celor 800.000 de morți cari s'au sacrificat în marele război, pentru unirea într'un singur stat a tuturor românilor. Vorbesc aici la granița de vest a țării, de eroii căzuți în luptele din Ardeal și Ungaria cari, în avântul lor năvalnic nu s'au încumetat să ajungă cât mai curând în capitala Ungariei.

Se cade, să nu uităm și pe acei cari azi în viață fiind, au implantat tricolorul român pe parlamentul maghiar.

D. Mussolini care se erijează în mare distribuitor de teritorii, a găsit cu cale după războiul abisinian, închipuindu-și că și România este o colonie de negrii inconștienți, să caute în dauna istoriei și a drepturilor noastre milenare și sfinte, să hotărască ciuntirea noastră, spunând prin discursul dela Milano, că trebuie să facă dreptate Ungariei.

Așezarea noastră pe aceste plaiuri este consfințită de existența noastră încă din anul 105 d. Ch. pe câtă vreme, maghiarii doritori de pradă și așezări în pustă, ca orice sălbatec au năvălit în Europa și peste noi, abia în secolul al nouălea.

Cred că Ducele ca orice latin, ar mai trebui să citească istoria; că între poporul italian și maghiar nu există nici o legătură de sânge și că drepturile noastre istorice mai sunt hotărâte prin autodeterminarea națiunilor fixate prin tratatul de pace.

E bine să se știe de însuși d. Mussolini ceace un ziar acum câteva zile scria: „Or fi bune pastele italienești pregătite în cratiți speciale, însă noi nu dăm mămăliga noastră pe papricașul maghiar”.

În urma discursului dela Milano, nu ne-am revoltat numai noi, dar s'au revoltat și alte popoare, care întocmai ca și noi, se pot aștepta, să se ivească încă unul ca Ducele și să dispună după bunul plac, de patriotismul lor. Deci dreptul de stăpânire al pământului jinduit astăzi de către Ungaria revizionistă, este al nostru și numai al nostru.

La fel a gândit și s'a exprimat marele francez Barthou. „Pământul românesc este al vostru, este al vostru și va fi etern al vostru”.

Trebuie să ne gândim că Transilvania pe care d. Mussolini dorește a o dărui plocon, cu atâta seninătate și

tunci cred că și soarta acestei țări este deplin asigurată, pentru că în patriotismul cel mare al acestor doi luceferi ai românismului, nu vom cunoaște nici un sacrificiu, nu vom cunoaște nici o oboseală și nici o jertfă pentru ca să ne apărăm statul nostru creștin, românesc și frontierele țării noastre. Iar dvs. care sunteți aci, sunteți dovada românismului adevărat, a patriotismului adevărat, și a sacrificiului pe care românii vor fi în stare să-l aducă totdeauna pentru apărarea țării și fruntarilor.

Să trăiți (aplauze prelungite, ovațiuni, urale).

generozitate maghiarilor, a fost leagănul suferințelor de peste o mie de ani a Românilor, cari au îndurat: jicniri, umilinte, torturi, sacrificându-se pentru ideea de libertate și dreptul de a fi stăpân la ei acasă. Ei bine, acești români au putut să-și păstreze până în cea mai uitată cută a simțirii, sentimentul conștiinței și demnității naționale. Probabil că Ducele a uitat că peste acest brav popor oțelit în suferințe, au trecut ca un uragan, hoardele barbarilor, cari au pradat, distrugând totul în calea lor. A uitat năruirea celor 800 mii de eroi cari ca și niște mucenici au murit apărându-și libertatea și pământul străbun. Una din pildele vii, aproape de noi și moștenitori ai ideilor pentru cari martirii: Horia, Cloșca și Crișan au murit pentru desrobire și libertate, printre mulți alții este și marele luptător Vasile Lucaci, care intruchipează simbolul dreptății de a menține pe veci, ceace cu atâta jertfă s'a împlinit. A-

Discursul d-lui Sever Bocu

Am venit aici ea să facem mărturisire de puterea noastră, am venit aici ca să facem ca dreptatea să fie răsplătită. Adunarea de azi este un răspuns prompt, solemn și impozant la apelul al

Regelui pe care l-a făcut cu ocazia citirii mesagiului pentru a ne uni cu toții.

Fraților, în jurul Regelui stă astăzi toată țara. Nu că ar fi încetat partidele dar că țara s'a grupat într'un singur partid, în partidul național-țărănesc. Partidul na-

țional-țărănesc e făurit din sângele țăranilor și tot prin sângele lor va fi apărât. Dreptatea noastră este opera lui Dumnezeu, fiindcă popoarele sunt opera lui.

S'a înșelat Benito Mussolini când a crezut că noi suntem rezultatul unei cuceriri militare. Dacă Ungaria este marea mutilată, atunci de ce n'ar fi Austria fiindcă s'a deslipit de ea Lombardia, Tirolul, Triestul? Ce fără de rost a vorbit Mussolini la Milano!

Dar, dacă Mussolini are respect de cuceririle regilor Ungariei, de ce n'ar putea avea oare respect și de cucerirea regilor României. Dece Mussolini spune că acest Arad nu este bine anexat. Credeți că acest oraș este un oraș unguresc? Dar fraților Arad a fost orașul în care s'a dat acele lupte pentru românism, prin urmare acest Arad este legat de poporul românesc care l-a răscumpărat cu sângele lui. Nu cunoșc nici un drept care ar fi în contra noastră, fiindcă acest oraș a fost al nostru și a fost smuls din brațele noastre.

Deci, fraților, discursul lui Mussolini nu ne poate destrăma pe noi. Eu nu voi spune vorbe de ocară lui Mussolini fiindcă latinii vorbesc multe, — dar până la

me moderne, cu care să putem să apărăm hotarele, să nu trimitem la granițele țării, feciorii și frații noștri cu pieptul gol și ceam cu programul de înarmare pe care guvernul prezintă de mine l-a făcut încă în 1929, să fie pus în aplicare, ca oștirea să fie în stare să apere granițele (apl.). Să strigăm de aici, ca Majestatea Sa Regele și Parlamentul țării să tragă la răspun-

Să se fortifice granița de Vest

La 15 Decembrie 1932 s'a ținut un mare consiliu superior al apărării țării sub președinția Majestății Sale Regele și acolo la propunerea mea s'a hotărât ca să se fortifice granițele țării.

Noi românii avem din trei părți granițe libere, — așa cum este aici, — neapărate de munți și de ape. Atunci am hotărât să se fortifice, să se facă înfășurături care să împiedice năvălirea dușmanilor în țara noastră.

Noi de aici, cum a spus atât de bine iubitul nostru președinte al Ardealului d. Mihai Popovici, noi de aici să pretindem ca să se facă fortificarea graniței de vest, fiindcă prea cutezători s'au adunarea s'a terminat la ora 3.30. Grupurile de țărani s'au îndreptat spre cele două țări ale orașului în sunetele fanfarelor.

În sala restaurantului „Bulevard” a urmat un banchet pentru 300 de persoane la care fruntașii partidului au ținut mai multe toasturi. S'au făcut unghiuri față de noi.

Dacă Ungaria este atât de dușmănoasă față de noi și afară de aceasta mai vrea ca să-și capete drepturi de înarmare ca să aibă cu ce să ne atace, nu trebuie să stăm cu mâna în sân.

Noi nu vrem să atacăm pe nimeni. Noi vrem pace. Dar hotarele vrem și putem să ni le apărăm. În cazul când Ungaria va hotărî înarmarea sa, vădit fiindcă vrea să ne

dere pe acei miniștri cari au împiedicat înarmarea acestei țări.

Când am fost la guvern, am prevăzut că la finele anului 1934—35 vor fi mari încercături, și atunci am făcut un plan de înarmare, ca pe Decembrie 1934 armata să fie prevăzută cu tot ce-i trebuie și țara să fie înarmată, așa încât să putem sta liniștiți în fața celor ce se vor întâmpla.

atace, noi rugăm pe Majestatea Sa să sufle în goarnă, să facă o mobilizare parțială ca să nu se surprindă unghiuri aici la hotarul acesta nepregătiți (apl.).

Fraților, o țară nu se apără cu vorbe, ci cu muncă, cu însufletire, cu suflet curat.

Țări, ca Franța, ca Elveția, ca Belgia, se fortifică și se înarmează. Pentru ce? Fiindcă ori cât de pacinic ai fi, dacă vrei pacea, pregătește-te de război; atunci dușmanii au teamă de tine, te este frică să se atingă de țara ta.

Fraților, d-voastră în special, care locuiți la hotarele țării, cum și eu locuiesc la hotarul de nord, cu tot zăngănitul de arme care vine din spre Ungaria, vă sfătuiesc să nu pierduți nici curajul și nici hotărârea de a vă apăra țara.

Să nu vă fie frică că va putea cineva să taie din hotarele noastre măcar o brazdă. Toată această larmă mare care se face, se face de aceea că doar ne va putea speria.

Noi arătăm că nu ne speriem. Să ne pregătim sufletește și să ne înarmăm și să asigurăm pe d-voastră că precum sunteți astăzi aici în România Mare, așa vor fi și copiii și nepoții și strănepoții dvs., dacă veți fi oameni harnici cum au fost părinții d-voastră.

După cuvântarea d-lui Iuliu Maniu a luat cuvântul d. Ion Mihalache.

Cuvântarea d-lui Ion Mihalache

Primul a vorbit d. Ion Mihalache care a spus următoarele:

Fruntașii al partidului național-țărănesc, v'am adunat la această frontieră să manifestăm voința de a ne apăra hotarele hărăzite de Dumnezeu odată și pentru totdeauna. N'am făcut-o pentru a da un răspuns acelora care au aruncat în cumpăna lumii cuvinte grele. Căci adunarea aceasta e o chemare a conștiinței naționale deoarece ne-am dat seama că în ultimul timp se petrec lucruri anormale în politica externă. Și dacă campania noastră a depășit granițele de partid este că însăși în ea stă voința națiunii întregi. Cu aceste gânduri ridice paharul în sănătatea celui care e comandantul suprem al năzuințelor noastre naționale și care cu ajutorul nostru mai ales va fi chemat să înfăptuiască adevărata Românie modernă și liberă de mâine și aceste o Majestatea Sa Regele Carol II. (Ovații).

După toastul d-lui Ion Mihalache a luat cuvântul d. Sever Bocu care a făcut o legătură între trecut și prezent spunând că d. Ion Mihalache a avut în ținutul Aradului un precursor în persoana aceluia care a fost Mircea Stănescu.

strigat și înălțuntru Țării: Dreptate! (aplauze).

Fraților, dreptate între neamuri izvoarește din Cer, dela Dumnezeu: se orânduiește pe pământ prin așezarea esită din mintea oamenilor; și se apără cu sânge.

Dela Dumnezeu a pornit dreptatea pentru România Mare.

Cum zice la Sfânta Scriptură: Doamne, la Tine este dreptate în veac și cuvântul Tău este adevăr, — căci Dumnezeu orânduiește dreptatea pe veacuri întregi.

Intangibilitatea hotarelor noastre

Doi mii de ani, cea mai mare nedreptate a domnit în neamul Românesc, sfârtecat și împărțit între popoare mari și lacome.

Neam de neamul nostru, generație după generație n'am avut alt vis mai strălucit decât, să ne vedem cu toți laolaltă! Și iată, că Dumnezeu ne-a invrednicit să spargem hotare de împărății și să croim pentru veacuri și pentru vece, noile hotare ale României Mari, cuprinzătoare ale Neamului întreg.

Dumnezeu nu se joacă de-a croitul și răscolitul hotarelor. Odată ce le-a făcut, așa vor rămâne acum.

Dreptatea lui Dumnezeu a fost apoi pecetluită cu obrazul popoarelor mari ale lumii și ale șefilor de state; și, a fost pecetluită mai vărtos cu jertfa de sânge a sutelor de mii și milioane cari au pierit pe fronturile dușmane.

Aliații firești ai României

Dumnezeu ne-a dat dreptate, Dumnezeu ne-a dat prieteni cari să ne susțină cot la cot pentru apărarea jertfei comune. Dar Dumnezeu ne-a lăsat și nouă înșine minte și brațe, să fim vrednici noi înșine să ne apărăm această dreptate. Cu aliații noștri firești, adică cu acei cari s'au vărsat sângele, cari și-au pecetluit și ei prin aceleași tratate, hotarele lor (aplauze) avem datoria să mergem mână în mână, — cum a spus secretarul general al partidului nostru, domnul Virgil Madgearu (apl.). Nu este numai legătura între suflete, care s'a pecetluit prin jertfa comună! Și totuși nu este legătură mai sfântă și mai durabilă decât aceea pecetluită prin jertfe de sânge comun! Dar este și interesul nostru de toate zilele, este vi-

Ne doare că se găsească — nu între popoarele care au căzut victime nedreptății lor de altă dată — dar chiar între noi, între frații noștri, oameni cari batjocoresc tratatele pecetluite cu cinstea și cu obrazul popoarelor mari; cum vedem că se găsească nemernici, în sânul națiunii noastre cari vorbesc cu batjocură de tratatele care pecetluiesc hotarele noastre, cași de Așezământul internațional, pus ca să vegheze respectul acestor tratate, de Liga Națiunilor. Acești oameni nu merită decât cel mai suprem dispreț al neamului întreg (țărani: rușine lor).

Cum adică, tratatele, legea legilor popoarelor, nu mai prețuiesc nimic?

Dacă Dumnezeu, spre pedeapsa noastră, ar voi să dărime aceste tratate, ar fi nenorocire, ar fi nevoie de jertfe noi și mari pentru neamul nostru; și, nu dorim acel ceas. Ne tremură inima când vedem că Societatea Națiunilor nu poate atât de mult cât am voi și cât am dori noi să poată. Să-i dorească pieirea cei ce doresc alte hotare, de noi nedreptăți; iar nu Poporul Român.

Dar, în afară de aceste tratate, dreptatea se asigură și prin forța noastră proprie. Vai de neamul care își pune nădejdea dreptății lui numai pe seama altora; și vai de neamul care tremură la amenințările altora. (apl.).

Aliații noștri de toate zilele ca să mergem mână în mână cu cei din Mica Înțelegere, Înțelegerea Balcanică, Polonia, Franța. Să nu ne lăsăm pradă ispitelor care vor să ne atragă: Nemții pe unii, Italienii pe alții, Rușii pe alții. Numai stând cot la cot și dându-ne seama că pe câte unul mai repede pot adversarii să ne slăbească și să ne înghită, numai dându-ne seama că avem un interes suprem să fim uniți, numai așa vom putea ține legătura pe care ne-a hărăzit-o Dumnezeu cu Mica Antantă, cu Polonezii și mai presus de toate cu Franța (mulțimea: trăiască Franța).

Armata franceză, este garanția păcii în Europa. Dar trebuie să facem și din armata română, garanția păcii aici la porțile Dunării.

Idealul nostru: pace

N'avem un ideal mai sfânt decât pacea, pentru că România și-a împlinit visul cu ochii. Ea trebuie să-și păstreze acum ființa ei, hotarele ei, și să se organizeze, să se consolideze înălțuntru prin muncă și pace. Dar vai de acel care urmărește pe aceste timpuri pacea cu pușca goală. Voim pacea cu pușca încărcată și cu oștirea înzestrată cu armament modern. Pușca să stea în cui încărcată. Să dea Domnul să nu avem nevoie de ea, dar dacă voi avea nevoie de ea să știu ce să fac cu ea și să o am gața. Aceasta este garanția cea mare a păcii.

La adăpostul armatei noastre să depunem muncă de consolidare înălțuntru și să ne apărăm dreptatea în afară. Dreptate în afară înseamnă România Mare pe vece! (apl.).

Dreptatea înălțuntru înseamnă o altă cumpănă între cei cari muncesc și cei cari storc, care exploatează și batjocoresc neamul acesta. Dreptatea înălțuntru Țării ne-o va da Statul Național-Țărănesc, care face din țaran și din muncitor factor hotărâtor în cumpăna puterilor de Stat; care dă de muncă, care luminează, care însănătoșează; care pune un stâlp nou luminat, sănătos, tare și puternic economic și sufletește, — pe țaranul român, — la clădirea Statului român.

Impotriva exploatatilor de orice națiune ar fi (aplauze).

Rău mă doare când sunt exploatat de unul care nu e de sângele meu, dar mai rău simt durerea când sunt stors de fratele meu de sânge.

Partidul național-țărănesc

pentru curățirea corpului națiunii, vine cu pieptenele des, care nu deosebește că mă suge insecta de sânge strein, sau mă suge insecta de sânge românesc. La o parte toți cei cari storc din sângele meu (aplauze).

Nu este naționalism adevărat cel care crede că trebuie să ne lăsăm storși, exploatați mai departe, de frații noștri români.

Impotriva naționaliștilor de paradă

Conducătorii d-voastre, un Iuliu Maniu, Mihai Popovici, Marșieu, nu primesc lecțiuni de naționalism dela acei cari în vreme de primejdie fug peste hotare dând bir cu fugiții (apl.).

Nu primim asemenea lecțiuni nici noi acei cari trimiși pe front, la hotare, știm să biruim, sau să murim acolo pe poziție. Nu primim lecțiuni de naționalism dela fugarii de rasă. (Țărani: Jos cu Goga).

De curând am semnat alături cu alți ofițeri deorași cu Mihai Viteazul, legământ solemn că dacă Țara va mai avea nevoie de noi, la bătrânețe, să facem din piepturile noastre stâlpi de hotar pentru întărirea granițelor noastre (apl.).

Vă închipuiți deci cu cât dispreț privim noi la acei cari ne dau nouă lecții de patriotism. Și nici d-voastră țărani n'aveți nevoie de asemenea lecții, căci țaranul român este copilul adevărat al pământului Țării de mii de ani. Țaranul născut pe acest pământ, frământând sudoarea frunții lui cu mustul pământului, cu ploaia cerului și cu arșița soarelui, acel care în timp de război apără cu pieptul și cu viața lui hotarele țării: acel care în timp de pace este principalul izvor de bogăție al Statului, acest țaran nu poate primi lecții de patriotism, nici dela fugari, nici dela neisprăviți, nici dela cei ce nu-și recunosc originea sângelui (apl.).

Avem nevoie de conștiința și de unirea țaranilor. Aceasta este garanția Statului nostru de mâine.

Apelul la unire

S'a făcut de curând de către Suveranul nostru un apel la unire.

Noi suntem gata să răspundem la acest înalt apel de unire, dar nu se poate înțelege unirea românilor decât pe linia granițelor țării, în ceia ce privește politica din afară, — alături cu aliații noștri, nu cu acei cari ne amenință, când ne întind tava cu făgăduieli copilărești ca să ne ademenească pe câte unul.

Deci unire pe linia granițelor noastre, cu aliații noștri. Iar în politica internă: unire pe linia interesului cel mare al ridicării țărânimii și muncitorimii, înălțuntru exploatarea capitalistă; unirea cu șpananii, cu samsarii, cu mcinșii, cu farseurii, aceasta nu este cu putință (aplauze).

Desigur fraților, că în împrejurările de acum, când amenințări ne vin dinafară, noi trebuie să răspundem cu unirea înălțuntru. Dar cu unirea celor buni, pe linia națională, și în politica internă și în politica externă.

Nu ne putem lăsa nici ademeneți, nici infricoșiți.

Avem un rol în țara aceasta și rolul nostru cel mare e-

ste ridicarea spirituală și economică a Națiunii, adică a țărănilor, prin pacificarea spiritelor, căutând colaborarea națiunilor conlocuitoare în lăuntru țării.

Când suntem amenințați din afară este o nebunie să răspundem cu războiul din lăuntru între națiunile conlocuitoare. Nu putem fi nici împotriva ungarilor cari locuiesc în țara noastră, cu condițiunea ca ei să-și dea seamă, că de aci înainte acest pământ este și al lor, a-

ceste granițe sunt și ale lor și trebuie să fie credincioși steagului nostru, Regelui nostru și Țării noastre. Chiar pe acești conlocuitori unguri să-i facem atenți la nedreptatea din Ungaria.

Acum doi ani eram la Budapesta la un congres agricol. O delegație de tineri studenți unguri a venit la mine și mi-au spus:

„D-voastră i-ați unit pe țărani români cu țărani unguri împotriva grofflor. Invațâ-ne și pe noi ce trebuie

D. ION MIHALACHE vorbește mulțimii de țărani

să facem în Ungaria, pentru a scăpa de tirania grofflor”. Și le-am arătat cum am organizat partidul național-țărănesc.

Când la Roma se cere „Dreptate pentru Ungaria”, noi am atras atenția aceluia care o cere, să se intereseze mai bine de „dreptate în Ungaria. Aici în România ne-am început-o noi odată cu România Mare și vom ști tot noi să o desăvârșim, prin statul național țărănesc (aplauze).

Ne doare când primim amenințări din afară dela frați. Am sângerat când am auzit asemenea amenințări din țara unde mi-am văzut strămoșii sculptați în piatră pe columna lui Traian și m'am gândit mult, uitându-mă când la chipurile lor când la mine: sunt mai mult Dac sau Roman? De acolo ne vin acum amenințări și strigătul de dreptate pentru acei cari în toată istoria lor au fost pildă de nedreptate pentru alte națiuni conlocuitoare cu ei și mai numeroa-

se decât ei.

Mi s'a părut că aud glasul lui Cain împotriva lui Abel.

Dar fratele Abel dela Tisa, Carpați și Dunăre, nu mai pleacă capul ca Abel de altă dată, Abel de aici luminat și eliberat, ridică fruntea și răspunde cu un singur cuvânt: Prezent!

Frați țărani, acesta să vă fie stîrgătul de azi înainte: Prezent. „Prezent” la amenințările din afară, „prezent” la menințările dinlăuntru (aplauze).

Dar pentruca acest: „Prezent” să nu rămână gol și să fie glas de forță creatoare de țară nouă, se cere să facem din țărănime o putere nouă, necunoscută până astăzi. Această putere zace în voi: aici (la cap), aici (la inimă) și aici (în braț): sfânta treime a forței.

Luminați-Vă, uniți-Vă, fiți gata de luptă. Iată strigătul pe care Partidul Național-Țărănesc, îl adresează țăranelui Român: Lazăre, inviază (apl. prelungite, ovațiuni).

Banchetul

Toastul d-lui Iuliu Maniu

D. Iuliu Maniu spune că vorbitorul ce l-a precedat, d. Sever Bocu, a avut fericita inspirație de a afirma pe bază de documentare istorică drepturile românești în acest colț de țară.

Trebuie să recunosc — spune vorbitorul — că în ultima săptămână am avut mari dureri sufletesti, mai ales cu un fanatic al latinității, care am crezut și cred încă în ideea solidarității gintei latine.

Această durere mi-a fost provocată de un om la care am ținut foarte mult și țin încă și care sub guvernarea mea a adus reale servicii țării mele. Discursul d-lui Mussolini dela Milano m'a durut cu atâta mai mult cu cât și-a strecurat veniul îngratitudinii drept în inimă. Ca ostaș al fostei împărății austro-ungare care cu durere am fost nevoit să lupt împotriva Italiei îmi amintesc un fapt trist pe care țin să-l amintesc d-lui Mussolini. Dealungul șoselelor care duceau armatele austro-ungare spre Italia, am văzut mii și mii de voluntari români și

cehoslovaci spânzurați de plopii de pe marginea drumurilor. Deasupra acelor trupuri înghețate au fost scrise cuvintele: „Așa moarte merită trădătorii”.

Să știe deci d. Mussolini că toți acei trădători căzuseră în lupta pentru victoria italiană.

Să mai știe d. Mussolini că din cei trei mii de voluntari români în Italia, n'a rămas nici unul, iar 7 ofițeri români au primit cea mai înaltă distincție militară „Decorația de argint” pe care însuși d. Mussolini o poartă pe piept.

Dar orice face d. Mussolini noi nu trebuie să ne despărțim de latinitate, ci trebuie să ne trudim să informăm toată lumea despre dreptatea drepturilor noastre.

Mă doare ce a spus d. Mussolini, dar nu avem nimic cu nația italiană, cu care sunt convins că vom forma mai târziu marea gintă latină.

Luminarea străinătății nu se poate face decât de partidul național-țărănesc înzestrat cu cele două mari cali-

tăți. Intâi știe să facă o admirabilă propagandă românească între granițele țării și peste hotare și în al doilea rând știe să guverneze Președintele partidului de azi și președintele guvernului de mâine, d. Ion Mihalache e omul ce nu se lasă influențat de curentele populare ce întotdeauna s'au dovedit că duc partidele spre prăbușire.

Ds-a a încheiat cu cuvintele: „Pe steagul nostru stă scris: Democrație, Naționalism și Dreptate Socială”. Cu aceste trei principii vom ajunge la isbândă.

Protopopul Mihail Cosma, de Arad amintește că marea țărănească adunare dela 1 Septembrie 1918 la Alba Iulia a fost hotărâtă tot la Arad.

Cuvântarea d-lui Virgil Madgearu

D. Virgil Madgearu vorbește despre problema orașelor ardelenesti și spune că par-

tidul național țărănesc și-a înscris în program: româniizarea lor pe căile cele mai legale posibile. Vorbind despre evreei orașelor ardelenene spune: Înțeleg evreu român, dar nu pot înțelege în ruptul capului evreu maghiarizat. Acesta din urmă va trebui să aleagă între limbi: româna și maghiara, pe aceea în care va voi să exercite comerțul.

D. dr. Augustin Buina din Năvlad a vorbit în numele celor 50.000 de cehoslovaci așezați între granițele României. D-sa spune că dacă e vorba de revizuirea frontierelor, cei mai revizionisti sunt cehoslovacii cari vor să întindă granițele lor de azi peste ținutul Bikiscsaba unde sunt alte 200. 000 de cehoslovaci.

Seria cuvântărilor a fost încheiată de d. dr. Justin Marseu președintele organizației de Arad care a mulțumit vorbitorilor și participanților.

D. Iuliu Maniu despre țărănimea din jud. Arad și despre politica externă a României

D. Iuliu Maniu sosit în Capitală, a făcut ziarului „Dimineața” declarații în legătură cu chestia externă.

— Vin dela Arad, unde — cum știți — am luat cuvântul la adunarea ce s'a ținut Duminecă.

Manifestația de acolo m'a impresionat covârșitor, — și aceasta datorită mai multor cauze.

În afară de mulțimea impunătoare venită să ne asculte — lucru cu care suntem obișnuiți la adunările național-țărănești, — m'a impresionat felul mândru, conștient, rezolut, în care s'au înfățișat zecile de mii de săteni inteligenți din județul Arad și din celelalte ținuturi bănățene. E o țărănime fără pereche.

Apoi, nu pot să trec cu vederea pe intelectualii, bătrâni și tineri, cari au mers, impunător, în fruntea coloanelor.

Revin, pentru a mărturisi admirația ce o merită zecile de mii de țărani cari au asezizat întocmai ca și inte-

lectualii, chiar cele mai fine aluzii din argumentarea oratorilor.

A fost public ascultător, înțelegător și cu spirit viu, pe care l-ar invidia oricare țară cultă din Apus.

Insufletirea și dărzenia masselor pentru integritatea hotarelor, au izbucnit în mod elementar.

— Să nu se uite însă că, — pe lângă manifestarea patriotismului și a conștiinței naționale, a fost un prilej de mișcător omagiu adus Franței care mai ales în timpul din urmă, se prezintă ca o mare protectoare a democrației, a libertății, a ordinii în stat, a dreptului popoarelor din bazinul dunărean, eliberate prin tratativele de pace.

Relev, în special, ultimele declarațiuni ale d-lui Leon Blum.

S-sa a fixat hotărârea guvernului francez, că este gata să intre în război, nu numai când ar atacată Franța sau ar fi lezate interesele ei, ci și atunci când s'ar comite un act de agresiune împotriva statelor prietene cu

Franța și cari au interese comune cu ea.

Declarațiile d-lui Leon Blum erau bine cunoscute de participanții la adunarea de la Arad, și au stârnit entuziasm și o vie satisfacție în sufletele mulțimii.

SENTIMENTUL PUBLIC LA GRANIȚA

M'a impresionat mult cum funcționează sentimentul public de la graniță, ca și cel mai fin seismograf, la cele mai mici valuri, ce ating interesele țării noastre.

Este o conștiință națională, extraordinar de înaltă și plină de încredere, nu numai în dreptatea cauzei românești ci și în forța statului român și a aliaților săi. O conștiință care nu este niciodată cum atinsă de evenimentele politice externe, ce par a întări revizionismul.

Din contră, evenimentele acestea întăresc și mai mult evidența intereselor comune ale României și ale Micii Antante cu Franța, Anglia și statele balcanice.

Am avut prilejul să vorbesc, în particular, cu țărani români, fruntași ai diferitelor comune din împrejurimile Aradului și ale Timișoarei — și am rămas uimit de perfectă lor orientare, nu numai în chestiunile interne ale statului, ci și în marile probleme ale vieții internaționale și rațiunea cari trebuie să îndrume Puterile în chestiunea statelor dunărene.

Este o plăcere — a încheiat d. Maniu — să faci politică și să duci o luptă națională cu un astfel de popor care ne-a dat și pe vremea stăpânirii maghiare atâta elan în luptele de dezrobire ce am dus împreună.

Oficiale

Domnii șefi de sectoare care n'au trimis până în prezent numele președinților de organizație locală și al delegațiilor ce au dreptul să ia parte la congresul județean — org. Arad — sunt din nou rugați să le trimeată — cât mai curând — spre a putea încheia lucrările pregătitoare, pentru congresul ce se va ține la o dată ce vom anunța-o ulterior.

Președinte
ss. **Dr. I. Marșieu**
Secretar g-ral
prof. **Const. Teodorescu**

Abonați „Românul”

Redactor resp.:
prof. ILIE ARDELEAN
REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
str. V. Goldiș (f. Româniului) Nr. 6.
PUBLICAȚIUNILE se primesc în administrație.
Manuscrisele nu se înapoiază.

ABONAMENTUL:
Pentru țărani 100 Lei pe an
Pentru orășeni 200 Lei pe an
Pentru instituțiuni Pe un an 400 Lei
în străinătate dublu.